

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 6. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 161/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2025. gada 26. augusta noteikumu Nr. 523 “Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 523) 17. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 89., 91., 95. un 96. pantam, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk – Harta) 8. panta pirmajai daļai un otrās daļas pirmajam teikumam, likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” 4. panta pirmās daļas 3. un 6. punktam un spēkā neesošu no 2025. gada 26. augusta.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

“17. Notiesātais valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai brīvības atņemšanas iestādes administrācijas nodrošināto apģērbu ar piestiprinātu atpazīšanas zīmi (3. pielikums). Atpazīšanas zīmē iekļauj notiesātā fotogrāfiju,

vārdu, uzvārdu, dzimšanas dienu, mēnesi un gadu, kā arī vienības numuru. Atklātajos cietumos notiesātais valkā personisko apģērbu vai brīvības atņemšanas iestādes administrācijas nodrošināto apģērbu ar piestiprinātu atpazīšanas zīmi, ārpus brīvības atņemšanas iestādes – bez piestiprinātas atpazīšanas zīmes.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzējs ir notiesātais un atrodas brīvības atņemšanas iestādē. Atbilstoši apstrīdētajai normai viņam pie apģērba jābūt piestiprinātai atpazīšanas zīmei, kurā ir iekļauta viņa fotogrāfija, vārds, uzvārds, dzimšanas diena, mēnesis un gads, kā arī vienības numurs. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ar apstrīdēto normu proti, tieši pienākumu piestiprināt atpazīšanās zīmi pie apģērba, viņam prettiesiski uzlikts pienākums atklāt savus personas datus ne tikai brīvības atņemšanas iestādes darbiniekiem, bet arī citiem notiesātajiem. Tādā veidā nesamērīgi tiek ierobežotas viņa pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikuma iesniedzējam iepriekš tika piemērots disciplinārsods par Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 “Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 423) 14. punktā noteiktā pienākuma – piestiprināt vizītkarti pie apģērba – nepildīšanu.

Šie noteikumi un attiecīgā norma bija spēkā līdz 2025. gada 28. augustam, kad to vietā spēkā stājās noteikumi Nr. 523 un apstrīdētā norma. Tātad prasība notiesātajam pie apģērba piestiprināt zīmi, pēc kuras var identificēt notiesāto, ir pārņemta arī apstrīdētajā normā. Šī prasība gan noteikumos Nr. 423, gan

noteikumos Nr. 523 attiecībā uz zīmes nēsāšanas veidu pēc satura ir vienāda un tiek attiecināta uz pieteikuma iesniedzēju jau kopš brīža, kad viņš kā notiesātais tika ievietots brīvības atņemšanas iestādē. Tas vien, ka prasība pie apģērba piestiprināt atpazīšanas zīmi (iepriekš vizītkarti), kas bija ietverta noteikumos Nr. 423 un šobrīd ir ietverta noteikumos Nr. 523, nenozīmē, ka tā būtu jāizpilda kādā atšķirīgā veidā.

Pārbaudot pieejamo informāciju Tiesu informācijas sistēmā, kolēģija konstatē, ka šobrīd Administratīvajā rajona tiesā ir ierosināta administratīvā lieta par iestādes lēmuma, ar kuru pieteikuma iesniedzējam tika piemērots iepriekš minētais disciplinārsods, atcelšanu. Tādējādi šobrīd noris tiesvedība, kuras ietvaros administratīvā tiesa vērtēs notiesātajam noteiktās prasības pie apģērba piestiprināt zīmi, pēc kuras viņu var identificēt, tiesiskumu. Proti, tiks vērtēts norādītās prasības tiesiskums (kaut arī šobrīd ietverts apstrīdētajā normā) kā satversmību izskatāmajā gadījumā vēlas pārbaudīt pieteikuma iesniedzējs Satversmes tiesā. Administratīvā tiesvedība vēl turpinās.

Ņemot vērā minēto, pieteikuma iesniedzējs vēl nav izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 161/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa